

ARBETSUTSKOTTET FÖR PEDAGOGISKT UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA (PUD-AU)

Datum: 2020-01-28.

Plats: Högskolan Dalarna, Falun. **Lokal:** Selma.

Tid: Kl. 9.00-13.00 inklusive lunch.

Deltagare:

Kerstin Ahlberg, HDa, Maria Almqvist, Lärarförbundet, Inger Bexelius Lange, Hofors, Håkan Elfving, Gagnef, Bengt Ericsson, PUD, Stefan Forsmark, Säter, Ulrika Forssell, Borlänge, Anna Karin Fändrik, PUD, Peter Gabrielsson, Borlänge, Catarina Ghelin, Lärarförbundet, Mattias Gradén, PUD, Stefan Grybb, Hedemora, Sara Irisdotter Aldenmyr, HDa, Lena Knies, HDa, Lars Linder, PUD, Hanna Meijer Holmqvist, Lärarnas Riksförbund, Inga-Lena Spansk, Mora, Maria Sundström, Falun, Satu Sundström, PUD, Johan Svedmark, Falun, Mats Tegmark, HDa, Sofia Walter, PUD, Christel Zedendahl, Falun.

PROTOKOLL

2020-01-28

- 1 **Mötets öppnande och godkännande av dagordningen**
 PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade alla välkomna till det första PUD-AU år 2020 och förklarade mötet öppnat.
 En kort presentationsrunda genomfördes.
 Maria Jansdotter Samuelsson, ny akademichef för Akademin Utbildning, hälsa och samhälle, presenterade sig. Hon kommer närmast från Karlstads universitet där hon har varit chef för lärarutbildningens kansli. Maria kommer då och då att delta i framtida PUD-möten.
 Några punkter i dagordningen kastades om. I protokollet följs den ordningen.
 Övriga frågor: se 8. och 10.
- 2 **Val av mötessekreterare**
 Satu Sundström valdes till mötessekreterare.
- 3 **Regleringsbrev samt statsbudget 2020**
 Bengt Ericsson föredrog angående Hur nyttja de kommunala statsbidragen samt de utvecklingsmedel som ställts till Högskolan Dalarna (HDA) på bästa sätt? Inledningsvis kan konstateras att statsmakterna satsar stort på skolan. Bengt utgick från en mindmapp, skisserad utifrån HDA:s perspektiv. Ambitionen är att matcha kommunerna med utgångspunkt i det samarbete som finns idag, med VFU som en viktig del, samt utveckla detta.
 I grunden finns ett antal lärarutbildningar och forskning inom forskningsprofilen Utbildning och lärande. Bland annat genom de arbetsintegrerade lärarutbildningarna är begreppet utbildning betydligt vidgat, både i tid och till innehåll. Forskningen har utvecklats genom att HDA har erhållit forskarutbildningsrätt i pedagogiskt arbete. Idag sker kompetensutveckling och vidareutbildning av lärare och annan personal genom nätverk, föreläsningsserier, lärcirklar, forskningscirklar, poänggivande kurser etc.
 Lärarbristen medför att satsningar också görs på att skolan ska vara mer attraktiv att söka sig till för dem som inte jobbar inom skolan, exempelvis ULF (nationell försöksverksamhet kring praktiktäta skolforskning 2017-21, jämför ALF; Avtal om läkarutbildning och forskning)) och Fler vägar in i läraryrket/Flexibla utbildningsvägar. Här handlar det om att hitta dem som kan tänka sig att bli lärare och erbjuda individuella lösningar, både för utbildade och dem som har en utbildning, som behöver kompletteras.
 HDA har, liksom flera andra lärosäten i landet, tilldelats medel för att fortsätta och utveckla Arbetsintegrerad lärarutbildning (AI), övningskolor och partnerverksamhet samt kompetensutveckla lärare genom Lärarlyftet. En faktor att tänka in i det framtida scenariot är Skolverkets regionalisering samt effekterna av de föreslagna professionsutvecklingsåtgärderna i Björn Åstrands utredning Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17).
 Jämfört med det tidigare traditionella sättet att utbilda sig och därefter jobba inom den verksamhet som man har utbildat sig till är bilden idag

alltså helt annorlunda med för individen ofta ny utbildning, vidareutbildning, kompetensutveckling – ett livslångt lärande i samverkan. Många jobbar parallellt med studierna.

Konkret pågår ULF-projektet under ytterligare två år med 2 milj./år och med Mattias Gradén som kontaktperson vid PUD.

Fler vägar in i läraryrket/Flexibla utbildningsvägar fortsätter med 1,75 milj./år och Filippa Bergqvist och Anna Karin Fändrik som kontaktpersoner. De utbildningar som är aktuella kan även ligga utanför takbeloppet.

Till AI har 30 milj./år under sex års tid fördelats till elva lärosäten i landet. HDa har fått 3 milj. till fortsatt drift och utveckling och 2 milj. för att fungera som ett nationellt centrum, bland annat angående validering och erfarenhetsutbyteskonferenser med lärosäten och samverkansparter.

Övningsskoleprojektet fortsätter då det fått positiv respons, offert angående Läraryftet ska lämnas in och professionsprogram sätts i verket.

När det gäller Skolverkets regionalisering, med fem-sex noder, driver utbildningsminister Anna Ekström på.

SBS (Samverkan för bästa skola) ökar.

När det gäller kommunerna kommenterades att vissa statsbidrag ökar men andra tas bort. Allt i presentationen ovan kostar för kommunerna. Detta måste diskuteras med politikerna, även regionalt, för att uppnå långsiktighet. Prioriteringar måste göras. Viktigt är att stå sida vid sida vad gäller till exempel AI, som är en stor satsning. Statsmakterna måste uppvaktas om långsiktig finansiering, särskilt om delar av befintliga statsbidrag dras in.

Framfördes att det är önskvärt att fortsätta jobba som hittills, tänka långsiktigt och påverka ansvariga politiker, på riksplan och lokalt.

De medel som HDa har tilldelats är resultatet av ett mångårigt arbete. De ska inte gå till studenternas löner eller forskning. I ansökan om bidrag till utveckling av AI betonas samverkan med skolhuvudmännen. Betonades att man vill behålla det koncept som råder nu med anställning från dag 1, bland annat för att detta lockar inflyttare till regionen. Kostnader för och praxis vad gäller tjänstgöring i respektive kommun diskuterades. Borlänge fortsätter att ha en samordnande funktion och tillhandahåller informationsmaterial, som anpassas av respektive kommun.

Bengt sammanfattade: De åtgärder som görs kostar skolhuvudmännen pengar. Posterna är tydliga och gäller alla utbildningar, inte bara AI. Vi går gemensamt fram för att underlätta för kommunerna genom att bearbeta politiker på regional nivå och i departementet. Förutom nyrekrytering till våra utbildningar fortsätter vi att utbilda utbildade i verksamhet och satsar på professionsutveckling.

4

Rapport från utvecklingsgrupper

Förskolläraryrket. Möte är bokad 19 februari. Programansvarig Stina Jeffner är sammankallande.

Grundläraryrket F-6. Ett möte kommer att bokas in snarast. Programansvarig Kerstin Ahlberg är sammankallande.

Ämnesläraryrket 7-9, Ämnesläraryrket Gy, Yrkesläraryrket, KPU 7-9 och Gy. Ett möte kommer att bokas in snarast. Programansvarig för ämnesläraryrket Göran Morén är sammankallande.

Kompetenskartläggning. Lars Linder och Stefan Forsmark, Säter, som ersätter Tobias Mårtensson, kommer att ha ett första möte snarast.

Skolchefgruppen. Gruppen har haft ett första möte i Borlänge den 18 december, då de som hade möjlighet deltog. Man diskuterade fortsatt samverkan med varandra och med HDa samt en ambition att bli mera aktiva i skoldebatten. Man planerar en träff per termin.

Alla utvecklingsgrupperna kommer fortsättningsvis att kort rapportera till PUD-AU.

5

De arbetsintegrerade lärarutbildningarna

- Planeringsläget inför ansökan ht 20
- 9000kr/mån i lön för studiedelen har gällt från starten för tre år sedan. Ska 9000kr/mån fortfarande gälla eller ska detta belopp ökas något?
- Informationsbroschyrer med aktuell info exvis datum och löner. Bör finnas i handen vid infomötet den 29 jan.

Anna Karin Fändrik tog upp angående KPU-varianten av AI att denna har orsakat de flesta problemen, särskilt när det gäller matchningen. Hon vill väcka frågan och fortsätta diskutera, gärna med medverkan av skolhuvudmän, hur man skulle kunna komma till rätta med det: lägga under VAL, då man inte är beroende av terminsindelning och/eller något slag av praktik och/eller kombinera med Fler vägar in i läraryrket?

Anna Karin och Lena Knies föredrog angående planeringsläget AI. Ett kalendarium med alla planerade informationsträffar, erfarenhetsutbyte för rektorer, matchningskonferens, möte för antagna studenter, erbjudande om speedating etc. har gått ut. Poängterades vikten av dessa träffar. Träff för potentiella studenter GU 4-6 blir onsdagen den 29 januari. Marknadsföringsmaterial från Borlänge kommer innan detta möte. Anna Karin Fändrik, Lena Knies, Lars Linder och studievägledare deltar från HDa samt Inga-Lena Spansk med flera skolchefer, några studenter och fackliga representanter. Marknadsföringen har fungerat, intresset verkar stort. Det blir inte någon träff i Avesta denna omgång. Kommenterades att bibliotek är en bra plats för marknadsföring. Kommunikationsavdelningen vid HDa informerar om den tidigare ansökningstiden (15 februari-15 mars), riktar sig även utanför PUD-regionen och skickar kontinuerligt pressmeddelanden. Glädjande är att fler kommuner deltar; Fagersta, Hedemora och Orsa.

Beslut fattades om att behålla de tidigare bestämda beloppen: 18.000:-, varav 9000:- utgör studiedelen.

Kommentar: I Borlänge och Falun är praxis att obehörig får behålla sin lön på tjänstgöringsdelen.

6

Utbildning av lärare mot fritidshem

Kerstin Ahlberg rapporterade att avtalet med Högskolan i Gävle (HiG) om samverkan angående Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp, nu är klart. HiG tillhandahåller informationsmaterial snarast. Ansökningsort är Gävle. Studieort för 15 platser är HDa, Falun, där inriktningen är idrott, som inte ges vid HiG. VFU för de platserna är förlagd till Dalarna. Undervisningen sker via nätet och delvis på campus. Ett överintag kommer att göras då det är önskvärt att få de 15 platserna fyllda och avhopp innan start inte är ovanligt. Det är mycket viktigt att gemensamt få ut information.

7

PAUS

Skolforskningsfonden

Inriktning ansökningsomgång 2020-21.

Centrala utmaningar i skolan bör ligga som underlag för de FoU-projekt som finansieras av Skolforskningsfonden. Vid tidigare AU-möten diskuterades vilka centrala utmaningar som skolan står inför. En av de största utmaningarna som lyftes fram var att skolan inom de närmaste 10-15 åren behöver organiseras utifrån förutsättningen att tillgången på behöriga lärare inte matchar skolans verkliga behov. Frågan "Hur organiserar vi lärandet i ett sådant sammanhang?" framstod som en av de centrala utmaningarna som vi behöver ta oss an.

Mattias Gradén, Sara Irisdotter Aldenmyr och Mats Tegmark föredrog punkten.

Inledningsvis relaterades till diskussionen under PUD-Rådet den 15 oktober om interaktiv kunskapsproduktion vad gäller praktikinära skolforskning. En enkel analys av den SWOT-undersökning som gjordes då, visar på styrkan och möjligheterna i den samverkan som redan finns. Som hot och svaghet anges att risk finns för att forskning och verksamhet inte är i samklang, det vill säga att toppen i PUD-pyramiden inte kopplar till basen. Från skolans håll poängteras vidare brist på tid, kompetens och personal. Vad kan vi göra utifrån detta?

Olika åtgärder sätts in för att utbilda fler lärare och en lösning på lärarbristen kan skönjas på sikt. Den fråga som framstår som central är hur en situation med brist på utbildade lärare åtminstone 15-20 år framåt i tiden ska hanteras så att alla elever ändå får en fullvärdig och likvärdig undervisning – av lärare. Detta framstår som en fråga som politiken inte på allvar tar sig an.

Sara Irisdotter Aldenmyr, professor i pedagogiskt arbete vid HDa och forskningsledare för forskningsprofilen Utbildning och lärande presenterade ett antal diskussionspunkter utifrån antagandet att forskningen idag möjligen utgår ifrån idealbilden "en skola med full kompetens" – se

Presentation jan
2020.pptx

Det är därför viktigt att initiativ kommer från skolorna. Tanken är dock inte att lärare ska formulera forskningsfrågor, utan tillsammans med forskare från HDa identifiera specifika problem i den situation som är. Det gemensamma problemet är för få behöriga lärare i verksamheten men problembilden ser olika ut i olika skolor. Angeläget är att belysa vad som görs på de skolor där problemen är små eller inga alls. En kartläggning av situationen görs alltså i samverkan, som landar i ett samlat behov. HDa kan stötta genom till exempel grupphandledning, definiera förstelärares roll, didaktiska strategier, till exempel nivågruppering, uppdelning av undervisningsnivåer, identifiera elevernas utvecklingsnivåer samt stödinsatser för utbildade lärare och mentorer. I forskningscirkel kan man tillsammans titta på vad som finns forskat om inom respektive område innan man går vidare.

Detta skulle kunna bli en nystart för Skolforskningsfonden, då en mera medveten och gemensam problembild kan identifieras. Första steget är en initierad förståelse av problemet, inventering av forskningsläget samt stötning från HDa.

En diskussion vidtog då några frågeställningar från skolhåll lyftes fram. Med hänvisning till HÖK18 berördes god arbetsmiljö för lärare och elever vilket av forskningen lyfts fram som det främsta argumentet för att locka personal till skolan - hur bygga attraktiva, kollegiala lärmiljöer för lärare? En stor strukturutredning pågår om bland annat kvaliteten vid mindre skolor - vilken forskning finns? Men stöd av Ljungbergsfonden pågår forskning om hur klassrummet kan utvecklas. Hur kan man jobba med arbetsmarknaden som en part, direkt i klassrummet? Hur agera då man angående enskilda elever kommer till en brytpunkt då det inte går att ha eleven kvar? Här finns SPSM att hämta stöd ifrån men vad säger forskningen?

De analyser som har gjorts i kommunerna i samband med HÖK18 kan bilda underlag för inventering. Nätverkande regionalt är av central betydelse. I Gysam, där elva dalakommuner ingår, har diskuterats hur lärarbristen i gymnasiet skulle kunna mötas, exempelvis genom fjärrundervisning. Ulrika Forssell och Inga-Lena Spansk finns med i en arbetsgrupp, initierad av Skolverket, som fokuserar på frågor kring lärarförsörjningen. Där diskuteras bland annat undervisningsstrategier i förhållande till skolklassers olika storlek. Med koppling till Arbetsmiljöverket diskuteras hot och sjukskrivningar. En central fråga är hur lärarasistenter används. När det gäller extern rekrytering måste det framgå varför just PUD-regionen är intressant.

Sammanfattningsvis konstaterades att goda sätt finns att hitta relevanta frågeställningar, som speglar skolors behov i PUD-regionen. Diskuterades vidare om den gemensamma utgångspunkt som har berörts ovan behöver breddas och att det är viktigt att det framgår att denna utgångspunkt är lösningsorienterad.

För det vidare arbetet beslutades att forskare och lärare möts i 15 forskningscirkel där olika problemområden med fokus lärarförsörjning identifieras. Kärnan föreslås vara didaktiska frågor. Forskarna tar systematiskt fram relevant forskning. Målgruppen breddas så att den förutom lärare, förste lärare och rektorer, även inkluderar exempelvis utvecklingsledare. Målsättningen generellt är en bättre och mera likvärdig skola. Skolcheferna uppmanas att formulera fem strategiskt viktiga frågor var. En arbetsgrupp bildas, som Bengt är sammankallande för. Uppdraget är att omformulera kriterierna för bidrag från Skolforskningsfonden för att dessa ska harmoniera med den diskussion som har förts och de beslut som har fattats. Kriterierna ska gälla från och med ht 20.

Hela detta ärende behandlas under PUD-Rådet den 10 mars och tas upp under PUD-riksdagen den 29 april.

8

PUD-riksdag - Think Tank i Dalom

Sofia Walter rapporterade om planeringsläget angående PUD-riksdagen onsdagen den 29 april i Galaxen, Borlänge. Utbildningsminister Anna Ekström deltar troligtvis hela dagen samt föreläser, liksom Sara Irisdotter Aldenmyr. Rektor vid HDa Martin Norsell kommer att delta under dagen. Föreläsningarna blir korta, diskussionerna i grupper är viktiga. Återkoppling ska ske löpande för att åstadkomma levande dialoger. Det är nu dags för respektive skolchef att välja ut aktiva medverkande – information om detta har gått ut via mejl. Den praktiska organisationen svarar konferensansvarig vid HDa för.

Sofia informerade också om VFU-handledarutbildning, steg 2, som startar ht 20. Kursen ingår i magisterprogrammet, är forskningsinriktad, men vänder sig till lärare som planerar att jobba kvar i skolan. Den kan ses som ett steg i den karriärstege som föreslås i utredningen Med undervisningsskicklighet i centrum (SOU 2018:17). Mera information kommer.

9

Rektorsprogrammet

HDa ansöker tillsammans med Örebro universitet om att få bedriva Rektorsprogrammet 2021-27. Bengt Ericsson rapporterade att Ulf Nyttell arbetar med ansökan och nu samlar information om den personal, som är tänkt att arbeta inom programmet. Kompetensen är god, särskilt vad gäller ledarskap. Konkurrensen om att få ge Rektorsprogrammet är dock hård. Ansökan ska vara Skolverket tillhanda den 20 februari. Förhoppningsvis går ansökan på en remissomgång till skolcheferna innan dess. Beslut meddelas i slutet av maj eller en bit in i juni.

10

Övriga frågor och mötets avslutande

Vad gäller forskarskolan Skolnära IV är inte något beslut fattat ännu.

Rekryteringsutbildning för framtida ledare och utvecklare i skola och förskola, 7,5 hp, ges om tillräckligt många anmäler sig, minst 20 personer. Kursen kan starta med relativt kort varsel då kursplan och kompetens finns vid HDa. Information ges vid PUD-Rådet den 10 mars.

Inga-Lena Spansk tackade alla deltagare i mötet och avslutade det.

Satu Sundström
Sekreterare

Bengt Ericsson
Justerare

